

DR
TV Byen
Mørkhøjvej 500
2860 Søborg
Att.: Peter Kyhl

København den 23. november 2006

Klage over skjult reklame i eller ulovlig sponsorering af udsendelsen "Hvad er det værd?" sendt på DR1

Nævnets afgørelse af 17. juni 2004

Peter Grosell indgav den 6. maj 2004 en klage til Radio- og tv-nævnet med anbringende om skjult reklame i programmet "Hvad er det værd?" sendt på DR1. Peter Grosell var af den opfattelse, at der forekom skjult reklame for auktionshusene, der medvirkede i vurderingsindslagene, idet det i programmet blev angivet, hvilke firmaer eksperterne repræsenterede. Han mente endvidere, at dette forstærkedes af, at repræsentanter fra Bruun Rasmussens Kunstauktioner foretog 3 ud af 4 vurderinger i samme udsendelse.

DR oplyste dengang i sit høringssvar bl.a., at ingen af de medvirkende vurderingseksperter modtog betaling for deres medvirken i programmet, idet ydelsen, altså den vurdering, som eksperterne leverer, normalt er gratis. DR oplyste endvidere, at stationen ikke havde indgået sponsoraftaler i forbindelse med produktionen og udsendelsen af programmerne.

Radio- og tv-nævnet fandt DR's oplysninger herom troværdige, hvorefter sagen blev vurderet i forhold til reklamebekendtgørelsens bestemmelse om skjult reklame.

Radio- og tv-nævnet fandt, at det forhold, at de medvirkende vurderingseksperter blev angivet med navn og firmanavn, ikke udgjorde skjult reklame, idet angivelserne var korte og neutrale, sammenholdt med at der var tale om en brugbar oplysning til seerne, som ikke virkede unaturlig og kommerciel i forhold til udsendelsens redaktionelle indhold. Nævnet fandt således, at der ikke var sket en uberettiget fremhævelse af vurderingseks-

Mediesekretariatet

Vognmagergade 10, 1.
1120 København K

Telefon 3318 6868
Telefax 3318 6869

radrad@mediesekretariatet.dk
www.mediesekretariatet.dk

CVR nr. 11 88 46 52

Bank: Jyske Bank
Reg.nr. 8109
Konto nr. 1002 295

perternes navne og firmanavne, selvom sådanne angivelser har en vis kommerciel værdi for firmaerne.

Hvad angik den hyppige brug af Bruun Rasmussens Kunstauktioner som vurderingsekspert, fandt Radio- og tv-nævnet, at det forhold, at ca. 40 % af vurderingerne i udsendelserne blev foretaget af Bruun Rasmussens Kunstauktioner, var ukritisabelt. Nævnets begrundelse herfor var, at Bruun Rasmussens Kunstauktioner er et stort og anerkendt auktionshus, hvorefter det er naturligt, at dette firma vil optræde hyppigere end andre mindre auktionshuse. Nævnet opfordrede dog i den forbindelse DR til at være opmærksomme på denne problemstilling, således at stationen fortsat så vidt muligt sørger for en vis alsidighed ved valget af vurderingsekspert. På denne baggrund traf Nævnet afgørelse om, at programmet "Hvad er det værd?" sendt på DR1 ikke var i strid med reklamebekendtgørelsens § 3, stk. 1.

Ny klage af 21. december 2005 fra Peter Grosell

Peter Grosell har ved brev af 21. december 2005 indgivet en ny klage til Radio- og tv-nævnet med påstand om ulovlig sponsorering eller skjult reklame i udsendelsen "Hvad er det værd?" udsendt på DR1.

Peter Grosell har i sin klage anført følgende kommentarer:

"I brev af 24.11.05, som jeg vedlægger en kopi af, fremhæver generaldirektør Kenneth Plummer følgende fra Bruun Rasmussens hjemmeside "For de større vurderingsopgaver, der ikke medfører indleveringer til salg på en auktion, beregner Bruun Rasmussen sig et honorar efter det medgående tidsforbrug".

Da det gennemgående argument fra DR og Mediesekretariatet har været, at udsendelsen "Hvad er det værd?" ikke gratis har fået vurderingsudlæsninger fra Bruun Rasmussen og andre vurderingsekspert, som andre må betale for, vedlægger jeg en kopi af en regning fra Bruun Rasmussen fra d. 25.22.04, altså inden for den periode, hvor diskussionen er foregået. Vurderingen, er som det ses, foregået i København og har varet 2 timer og beløber sig samlet til kr. 3500.- incl. moms.

Her er altså tale om "en større vurdering" – ellers ville den jo have været gratis. Imidlertid kan jeg efter min bedste overbevisning se, at en vurde-

ring af 2 timers varighed foretaget i København skulle være større end en vurdering foretaget for DR i Århus – eller for den sags skyld en vurdering foretaget af vurderingseksperter Casper Nielsen fra Bruun Rasmussen, når han på rundrejse med "Hvad er det værd", vurderer hele hjem som der heller ikke betales for.

Generaldirektør Kenneth Plummer skriver yderligere " På baggrund af retningslinier som disse har DR skønnet, at den form for enkeltvurdering, der foretages i programmet, med rimelighed kan betragtes som hørende til den type vurderinger, der normalt er gratis".

Når auktionshusene er så venlige at vurdere gratis, er det når rekvirenterne selv bringer varerne til huse – selv om der er tale om enkeltvurderinger i studiet i Aarhus, skal eksperterne dog rejse dertil, og her vil der, om ikke andet, være tale om et tidsforbrug, som der iflg. Bruun Rasmussens hjemmeside beregnes et honorar for.

Iøvrigt kan jeg ikke se hvordan der kan være tale om enkeltvurderinger når Bruun Rasmussen foretager vurderinger af hele hjem som vist i "Hvad er det værd" – og hvad med tidsforbruget i den forbindelse?.

Jeg kan ikke se at DR's argumentation for at der ikke er tale om skjult reklame eller sponsoreret udsendelser holder – og vil endnu engang bede Mediesekretariatet se på sagen."

Beskrivelse

DR har med sit høringssvar af 14. marts 2006 tilsendt Radio- og tv-nævnet en dvd med programmerne "Hvad er det værd?" sendt på DR1 henholdsvis den 14. og 21. februar 2006. Begge programmer har en varighed af ca. 28 minutter.

"Hvad er det værd?" sendt den 14. februar 2006

Programmet sendt den 14. februar 2006 indledes med, at værten Louise Sloth fortæller, at hun sammen med vurderingseksperter Kasper Nielsen, skal besøge et ældre ægtepars private hjem for at værdiansætte nogle effekter. I den forbindelse kildeangives Kasper Nielsen nederst på skærmen med en tekstmæssig angivelse af navn samt angivelse af, at han er ansat hos Bruun Rasmussens Kunstauktioner. Kildeangivelsen vises på skærmen

i ca. 4 sekunder. Det er den eneste gang i hele programmet, at Kasper Nielsen krediteres ved tekst.

I løbet af udsendelsen vurderer Kasper Nielsen en række effekter fra ægteparrets hjem, hvoraf nogle er arvestykker og andre er effekter erhvervet på auktion. Sidst i programmet udtaler den kvindelige ejer af genstandene bl.a.:

"...det var spændende at høre en pris på det, selvom det ikke skal ud herfra."

I programmet foretages endvidere to vurderinger i DR's studie af genstande, som seere har medbragt. Vurderingerne foretages af henholdsvis en vurderingsekspert fra Frederiksberg Auktionshus v/Hans Hedegaard og fra Lauritz.com v/Jesper Hansen. Begge vurderingseksperter kildeangives med tekst ved angivelse af navn og auktionshus på samme måde som kildeangivelsen af Kasper Nielsen. Ejerne af genstandene kildeangives på samme vis og med samme varighed.

Endelig vises et indslag fra Statens Museum for Kunst, hvor direktør Allis Helleland fortæller om forskellige værker og tidsperioder. Allis Helleland kildeangives på samme måde som de andre medvirkende.

Der springes i indslagene, således, at der først vises et par vurderinger fra det private hjem, derefter en vurdering fra studier, tilbage til det private hjem osv.

I rulleteksterne takkes som den eneste Piet Hein A/S.

"Hvad er det værd?" sendt den 21. februar 2006

I programmet sendt den 21. februar 2006 skal to seere dyste om titlen, som den bedste loppejæger. Seerne får udleveret 500 kr. hver og skal inden for en time købe nogle genstande i et loppemarked i Forum. Efterfølgende kårer vurderingsekspert Thomas Thulstrup, som er uddannet kulturhistoriker og har arbejdet i auktionsbranchen i mange år, en vinder ud fra en vurdering af hvem, der har gjort de bedste køb.

Thomas Thulstrup kildeangives på samme måde som de medvirkende i det forrige beskrevne program. Derudover nævner værten hans navn et par gange.

I programmet foretages endvidere to vurderinger i studiet af genstande, som seerne har medbragt. Begge vurderinger foretages af vurderingseksperter fra Bruun Rasmussen Kunstauktioner v/Kasper Nielsen og Peter Tholstrup. Ekspertene kildeangives på normal vis og nævnes ved navn en enkelt gang.

Endelig besøges Dansk Plakatmuseum i Århus, som har en udstilling med værker af Henry Heerup. Peder Stougaard viser seerne rundt på udstillingen, og kildeangives i den forbindelse på normal vis.

Også i dette program springes mellem indslagene.

I rulleteksterne takkes Piet Hein A/S igen som den eneste.

Høring

DR v/Kenneth Plummer har i høringssvar af 14. marts 2006 anført følgende kommentarer:

“...

I praksis sonderer auktionsbranchen, og også Bruun Rasmussen Kunstauktioner, mellem to typer af vurderinger, når det drejer sig om, hvorvidt man kræver betaling for en vurdering eller ej: Såkaldte “forpligtende” og “uforpligtende” vurderinger.

“Forpligtende vurderinger” er vurderinger, hvor en ekspert bliver bedt om at bese og vurdere en eller flere effekter i forbindelse med f.eks. forsikringsager og bodelingssager, herunder sager til skifteret, etc. Efterfølgende afleverer eksperten en skriftlig redegørelse for vurderingsprisen/-erne. I disse tilfælde leverer vurderingseksperterne altså en konsulentydelse i en sammenhæng, som på ingen måde har salg af den/de vurderede effekt(-er) som formål – og i sådanne tilfælde forlanger langt de fleste auktionshuse et honorar. Det er sådanne “forpligtende vurderinger”, som på Bruun Rasmussen Kunstauktioners hjemmeside omtales som “større vurderingsopgaver, som ikke medfører indleveringer til salg på en auktion”.

“Uforpligtende vurderinger” er vurderinger, hvor en ekspert bliver bedt om at bese og vurdere en eller flere effekter, hvor ejeren angiver en anden årsag end ovenstående. Typisk angiver ejeren, at vedkommende igennem længere tid har overvejet, om genstanden mon er noget værd, eller direkte at han/hun overvejer at sætte tingen til salg. I disse tilfælde forlanger auktionshuset kun undtagelsesvis et honorar for vurderingen – den er altså gratis, også selv om der ikke umiddelbart er stillet et salg i udsigt. Vurderingsprisen bliver udelukkende formidlet mundtligt. Uforpligtende vurderinger kan finde sted på forskellig vis, det varierer lidt fra auktionshusets afdelinger, fremsendte fotos af tingen pr. mail eller bede en vurderingsekspert komme ud i sit private hjem, typisk hvis der er tale om flere eller enkelte store effekter – men uanset tidsforbruget, metoden eller det geografiske sted sker vurderingen altså uden beregning.

Ovenstående oplysninger er baseret på en rundringning foretaget til flere, større aktører i auktionsbranchen i Danmark, og bekræftes af vedlagte redegørelse for praksis på vurderingshonorerings-området af Jørgen Byriel, Sekretær i brancheforeningen Dansk Auktionslederforening (Bilag 1).

Det er således ikke korrekt, når Peter Grosell anfører, at auktionshusene “kun vurderer gratis, “når rekvirenten selv bringer varerne til huse”.

Den i klagen vedlagte faktura, som er Peter Grosell’s primære begrundelse for klagen, dækker, ifølge Bruun Rasmussen Kunstauktioner arkiver, en “forpligtende vurdering”, der blev foretaget i København den 25. november 2004. En såkaldt “Bo-vurdering”, hvor 42 effekter blev vurderet i forbindelse med et bo, der skulle gøres op. Der blev efterfølgende fremsendt en skriftlig redegørelse med priserne på samtlige vurderede effekter. Altså en vurdering, som ikke havde henblik på salg, hvorfor Bruun Rasmussen Kunstauktioner i dette tilfælde forlangte et honorar for konsulentbistanden.

Således er det altså heller ikke korrekt, når Peter Grosell i sin klage anfører, at den vurdering, han har betalt for via den vedlagte faktura, kan sidestilles med de enkelt-vurderinger, som forskellige auktionshuses eksperter foretager i DRs studie i Århus til brug i programmet “Hvad er det værd?”. Den kan heller ikke sidestilles med de vurderinger, som Kasper Nielsen fra Bruun Rasmussen Kunstauktioner foretager, når han tager ud og vurderer flere genstande i et privat hjem i DRs program. Det er nemlig ikke –som

tidligere anført – det geografiske sted, eller hvorvidt eksperterne skal rejse dertil eller ej, der er bestemmende for, om en vurdering er gratis eller ej, men i stedet formålet med vurderingen, og hvorvidt vurderingen "blot" leveres mundtligt eller efterfølgende skal afleveres i form af skriftlig redegørelse, der er afgørende. I praksis udfører Bruun Rasmussen Kunstauktioner og flere andre auktionshuse samt selvstændige vurderingseksperter jævnligt vurderinger i private hjem såvel som til forskellige foreningsarrangementer rundt omkring i landet uden beregning, når der blot er tale om "uforpligtende vurderinger".

Det er netop udelukkende disse gratis, "uforpligtende vurderinger", som vurderingseksperterne fra bl.a. Bruun Rasmussen Kunstauktioner leverer til effekternes ejere i DRs program "Hvad er det værd?" – Og dermed ville en evt. betaling fra DR til auktionshusene betyde en udgift for DR, som private ikke skal betale.

Endeligt kan det oplyses, at DR ikke har indgået nogen sponsoreringsaftaler hverken med Bruun Rasmussen Kunstauktioner eller noget andet auktionshus i forbindelse med produktionen og udsendelsen af "Hvad er det værd?". Der foreligger heller ikke nogen faste, skriftlige aftaler om medvirken i programmet med Bruun Rasmussen Kunstauktioner eller nogen andre auktionshuse.

Redaktionen bag programmet benytter sig af et bredt "korps"/panel af 34 frivillige vurderingseksperter, som er udvalgt fra programmets start og justeret over den årrække, programmet har eksisteret. Disse eksperter er udvalgt på baggrund af deres individuelle ekspertise, deres evne til at formidle deres viden på tv, samtidig med at de repræsenterer et bredt udsnit af auktionsbranchens aktører. (Der er således eksperter fra 6 forskellige auktionshuse, 5-6 uafhængige/selvstændige vurderingseksperter, enkelte private antikvitethandlere o.a.). Eksperterne har hvert sit "speciale" – f.eks. sølvtøj, skibsportrætter, mønter, vin, møbler, etc. – nogle eksperter har dog mere end et speciale. Når redaktionen modtager en seerhenvendelse, sender en DR-medarbejder seerens beskrivelse og eventuelle billeder af effekten til en vurderingsekspert, som har kompetence inden for netop dét område. Derefter vurderer eksperten, om der er en god historie at fortælle om effekten i programmet, og om den er noget værd. Hvis et eller begge disse kriterier er opfyldt, inviterer redaktionen ejeren af effekten til at få en uforpligtende vurdering foretaget af eksperten i DRs studie i Århus. Det er således i høj grad karakteren af de effekter, som seerne ind-

sender til redaktionen, der styrer, hvilke vurderingsekspertes, der optræder i DRs program, "Hvad er det værd?", og aftaler om medvirkende indgås mundtligt fra gang til gang.

På nævnets anmodning vedlægges en oversigt over medvirkende vurderingsekspertes og disses eventuelle auktionshuse i 11 udgaver af programmet "Hvad er det værd?" sendt fra den 6. december 2005 til den 28. februar 2006 (bilag 2). Oversigten viser, at under halvdelen (42%) af de 43 vurderingsekspertes, der optrådte i programmerne, kom fra Bruun Rasmussen Kunstauktioner. De resterende vurderingsekspertes (58%) kom enten fra andre auktionshuse eller er selvstændige, uafhængige vurderingsekspertes. Denne oversigt er helt i tråd med en tidligere optælling foretaget i forbindelse med en lignende klage fra Peter Grosell til radio- og tv-nævnet i 2004, hvor 40 % af vurderingerne blev foretaget af Bruun Rasmussen Kunstauktioner, mens eksperter fra andre auktionshuse stod for de øvrige 60%. I DRs tidligere svar til Nævnet har DR blandt andet redegjort for begrundelserne for, at Bruun Rasmussen Kunstauktioners eksperter er anvendt i det omfang, de er i programmet, og hvorfor det af programmet fremgår, hvilke auktionshuse de enkelte eksperter er tilknyttet.

Ud over den nævnte tidligere klage til radio- og tv-nævnet over "Hvad er det værd?" har Peter Grosell tidligere klaget til DRs klageredaktør, Jacob Møllerup, over problemstillinger relateret til de samme eller lignende aspekter, som han gør gældende i indeværende klage. DRs svar af 24. november 2005 var vedlagt klagen.

På nævnets anmodning vedlægges endvidere to dvd'er med udsendelsen "Hvad er det værd?" sendt hhv. den 14. og den 21. februar 2006."

Brevet fra Auktionslederforeningen v/auktionsleder Jørgen Byriel, som DR har vedlagt som bilag, understøtter DRs oplysninger om sondringen mellem forpligtende og uforpligtende vurderinger.

Peter Grosell er ved brev af 23. maj 2006 fremkommet med følgende kommentarer til DRs høringsbrev, som han havde anmodet om aktindsigt i:

" Hr. Kenneth Plummer skriver i sit brev af d.14. marts vedrørende min klage over DRs livsstilprogram "Hvad er det værd ?", at man sondrer mellem 2 typer vurderinger i auktionsbranchen, nemlig en forpligtende og en uforpligtende. Den første type, typisk forsikrings- eller skifteretsvurderin-

ger, koster penge, fordi den er forpligtende, og fordi der fremsendes en vurderingsliste. Den anden type er gratis, da den er uforpligtende, og fordi der ikke fremsendes en vurderingsliste. Oplysningerne stammer iflg. hr. Kenneth Plummer fra en rundringning til flere store auktionshuse i Danmark. Ville det være muligt at få oplyst hvilke auktionshuse, der er tale om? Jeg synes, at det ville være klædeligt, at sådanne påstande blev afgivet skriftligt.

Jeg har d.d. pr. telefon fået oplyst af direktør Ole Steen Christensen fra Hørsholm Auktioner og fra adm. direktør fra Museumsbygningens Auktioner Lars Johannesson, at alle vurderinger, hvor der specifikt ikke er tale om et efterfølgende salg, koster penge, hvis der er tale om et tidsforbrug i forbindelse med vurderingen. Derfor er det fuldstændigt korrekt, når jeg i min klage anfører, at den vurdering, jeg har fremsendt en kopi af regningen fra Bruun Rasmussen på, kan sidestilles med de enkelt-vurderinger som bliver foretaget af diverse vurderingsekspertes for DR og også, og i særdeleshed, med de vurderinger, der bliver foretaget af Casper Nielsen, når han foretager vurderinger i private hjem. Det er mig uforståeligt, at hr. Kenneth Plummer kan påstå, at nogen arbejder gratis, med mindre, der er tale om en skjult dagsorden, nemlig som i dette tilfælde, at vurderingsekspertes får en ubetalelig reklame som modydelse af Danmarks Radio. Og derfor er min påstand om, at DR får noget gratis, som andre skal betale for, også korrekt.

DRs klageredaktør Jacob Mollerup har tidligere meddelt mig, at jeg havde en sag, hvis jeg kan bevise, at DR får gratis, hvad andre må betale for, og beviset er ført med omtalte regning. Kontants redaktør Erling Groth har i samme forbindelse i en mail af d. 27 oktober 2005 meddelt, at jeg muligvis havde en god "kontant-historie".

Jeg står som repræsentant for Den Danske Antikvarbohghandlerforening ikke alene med min klage, og jeg vil gerne, på vegne af antikvitetshandler Lasse Petersen, der repræsenterer Dansk Antikvitetshandlerunion, antikvitetshandler Rudi Ankersen, der repræsenterer Antikvitetshandlerringen og Birgitte Johnsen, der repræsenterer Kunsthandlerforeningen, anmode om at få et møde med DRs generaldirektør, DR 1s direktør og DRs klageredaktør vedr. sagen."

DR v/Lisbeth Knudsen er ved brev af 3. august 2006 fremkommet med følgende kommentarer til Peter Grosells brev af 23. maj 2006:

" ...

Konkret spørger klager til, hvilke auktionshuse DR har talt med i forbindelse med sin kortlægning af sondringen mellem "forpligtende" og "uforpligtende" vurderinger i auktionsbranchen, som er beskrevet i DRs klagesvar af 14. marts 2006. En sontring, der omfatter, at "uforpligtende vurderinger" som udgangspunkt er gratis for enhver.

DR har i sin kortlægning af ovenstående praksis talt med følgende auktionshuse:

- Lauritz.com (Kilde: Anders Jensen, Konceptchef)
- Bruun Rasmussen Kunstauktioner (Kilde: Sebastian Lerche, Kommunikationsdirektør)
- Ellekilde Auktionshus (Kilde: Svend Erik Olesen, Direktør)
- Svendborg Auktionerne (Kilde: Jan Helmer, Auktionsleder)

Ovenstående auktionshuse dækker (anslået) minimum 80 % af auktionssalget i Danmark, og er derfor dækkende for langt hovedparten af branchen. Markedsandelen er bekræftet af en ekstern, uafhængig kilde: Thomas Bendix, redaktionssekretær på fagbladet "Antik & Auktion", som udgives af Aller.

DR understreger i forlængelse af Peter Grosells brev af 23. maj 2006, at den udbredte praksis i branchen med at sondre imellem de to typer af vurderinger og den deraf følgende betaling/ikke-betalings-politik er endeligt og skriftligt dokumenteret i Auktionslederforeningens brev, som er vedlagt DRs klagesvar af 14. marts 2006.

Ovenstående auktionshuse (og Auktionslederforeningen) har alle bekræftet, at praksis er at sondre imellem de to typer af vurderinger. De "uforpligtende" vurderinger altid er gratis, og dette betyder i praksis, at auktionshusenes vurderingsekspertter bruger megen arbejdstid på at yde denne service til potentielle kunder - uden nogen garanti for/sikring af, at det konkret kommer til at betyde nogen indtægt til auktionshuset. Kunden ender måske med aldrig at sætte effekterne til salg, og hvis dette skulle ske, vælger kunden måske et andet auktionshus til at forestå salget. Det at afgive uforpligtende vurderinger ses i auktionsbranchen som at afgive et uforpligtende tilbud på "en opgave", (som det også er kendt fra flyttefirmaer, køkkenfirmaer, autoværksteder, etc.), og dette er vederlagsfrit. Auk-

tionshusene mener, at dette på den lange bane er med til at sikre den faste strøm af sælgere til auktionshuset.

DR er dog vidende om, at enkelte, mindre auktionshuse i branchen ikke har ovenstående praksis, men det mener DR ikke ændrer ved, at uforpligtende vurderinger kan fås vederlagsfrit hos langt de fleste auktionshuse, hvorfor DR således ikke er forpligtet til at betale for noget, som er gratis tilgængeligt for menigmand.

Endelig kan DR oplyse, at DR på baggrund af Peter Grosells henvendelse til radio- og tv-nævnet af 23. maj 2006 har kontaktet direktør Lars Johannesson fra Museumsbygningens Kunstauktioner. I Peter Grosells brev citeres direktør Lars Johannesson for at have oplyst "at alle vurderinger, hvor der specifikt ikke er tale om et efterfølgende salg, koster penge, hvis der er tale om et tidsforbrug i forbindelse med vurderingen." En udtalelse, som Peter Grosell mener, understøtter hans argument om, at hans forpligtende vurdering af den 25. november 2004 kan sidestilles med vurderingerne i programmet "Hvad er det værd?". Ifølge direktør Lars Johannesson er citeret korrekt gengivet, men brugen af citatet (altså det, det bliver brugt til at understøtte) er i diametral modsætning til Museumsbygningens Kunstauktioners praksis. Her er praksis nemlig, at hvis privatpersoner kontakter auktionshuset og beder om en vurdering, hvor de angiver motivet til at være en forsikringssag eller en boskiftesag til skifteret, så udløser dette et honorar svarende til tidsforbruget på vurderingen, (idet et salgøjemed jo umiddelbart er udelukket). Men hvis kunden angiver en hvilken som helst anden grund, ser auktionshuset denne vurdering som anledning til et potentielt salg, og dermed er vurderingen ("tilbudet") vederlagsfri - uanset vurderingseksperternes tidsforbrug. Altså en praksis, som netop er i tråd med DRs redegørelse for sondringen mellem "forpligtende" og "uforpligtende" vurderinger i vores klagesvar af 14. marts 2006.

DR mener således fortsat ikke, at den forpligtende vurdering, som klager har fået foretaget den 25. november 2004 kan sidestilles med de uforpligtende vurderinger, som effekternes ejere får i "Hvad er det værd". En påstand, vi allerede har argumenteret for i detaljer i det tidligere fremsendte klagesvar af 14. marts 2006."

Peter Grosell er ved brev af 4. september 2006 fremkommet med følgende kommentarer til DRs brev af 3. august 2006:

"Tak for det tilsendte brev, som jo er interessant læsning. Nyhedsdirektøren skriver bl.a. på 2. side 2. afsnit:

" De uforpligtende vurderinger er altid gratis, og dette betyder i praksis, at auktionshusenes vurderingsekspertter bruger megen arbejdstid på at yde denne service til POTENTIELLE KUNDER " -

"AUKTIONSHUSENE MENER, AT DETTE ER MED TIL AT SIKRE DEN FASTE STRØM AF SÆLGERE TIL AUKTIONSHUSET ".

Hermed bekræfter nyhedsdirektøren min påstand om, at der er tale om skjult reklame eller sponsoreret udsendelse. DR stiller udsendelsen " Hvad er det værd " til rådighed for auktionshusene, som arbejder gratis, for at de derved kan sikre sig " EN FAST STRØM AF SÆLGERE TIL AUKTIONSHUSENE ". Udover at det er skandaløst, er jeg fuldt overbevist om, at dette også er klart ulovligt. Det kan da ikke være rigtigt, at DR stiller studie, studietid, personale og hvad der ellers skal bruges, til rådighed for mine licenspenge, for at auktionshusene via DR 's udsendelse i prime time, hver uge - i årevis - " PÅ DEN LANGE BANE KAN SIKRE DEN FASTE STRØM AF SÆLGERE TIL AUKTIONSHUSET ".

Dette bekræfter også, at jeg ikke har vendt direktør Lars Johannesens udtalelse på hovedet. Citat " Her er praksis nemlig, at hvis privatpersoner kontakter auktionshuset og beder om en vurdering, hvor de angiver motivet til at være en forsikrings sag eller boskiftesag til skifteret,

så udløser dette et honorar svarende til tidsforbruget på vurderingen (IDET ET SALGSØJEMED JO UMIDDELBART ER UDELUKKET) ".

En vurdering for DR er en ligeså konkret opgave, som en vurdering til skifteretten eller lignende, med mindre DR føler det som sin fornemste opgave at hjælpe auktionshuse med at skaffe varer, og bør derfor koste penge. På " Hvad er det værd " s hjemmeside opfordres man til at fremsende billeder af det, man ønsker vurderet.

D.v.s. at opgaven er veldefineret, vurderingseksperten har tid til at forberede sig OG VED PÅ FORHÅND, AT DER IKKE ER TALE OM NOGET EFTERFØLGENDE SALG. D.v.s. at hvis man skal bruge DR 's og

auktionshusenes egen fortolkning, og hvis vi går ud fra, at det ikke er DR's opgave " PÅ DEN LANGE BANE AT SIKRE DEN FASTE STRØM AF SÆLGERE TIL AUKTIONSHUSENE ", er der her tale om en forpligtende vurdering, som derfor skal koste penge.

Situationen bliver endnu mere grotesk, når man læser videre på samme hjemmeside. Her har der i mere end et år været et tilbud om, at man kan få foretaget en totalvurdering af sit indbo. Her kan man få besøg af vurderingsekspert Kasper Nielsen fra Bruun Rasmussens Kunstauktioner. Ingen andre personer eller auktionshuse har været nævnt. Vurderingen er igen gratis, blot skal man være indstillet på at komme i fjernsynet. Når man ser udsendelsen, er man ikke i tvivl om, hvad det drejer sig om for Bruun Rasmussen: " AT SIKRE DEN FASTE STRØM AF SÆLGERE TIL AUKTIONSHUSET ". Da Kasper Nielsen på forhånd ved, at det ikke drejer sig om, at de effekter, han vurderer, efterfølgende skal sælges på det auktionshus, han repræsenterer, " IDET ET SALGSØJEMED JO UMIDDELBART ER UDELUKKET ", er der igen, efter DR's og auktionshusenes eget udsagn, tale om en forpligtende vurdering. Jeg ved naturligvis ikke, hvor meget tid, der bliver brugt på Kasper Niensens totalvurderinger, men en rejse København-Aarhus tur/retur tager ca. 8 timer. Hvis vi hertil lægger 2 timers forberedelses- og studietid, bliver der til en vurdering brugt ca. 10 timer a kr. 1.400.- + moms. D.v.s. at et vurderingsindslag foretaget af et Københavnerauktionshus har en værdi af ca. 14.000.-. Det er ikke usædvanligt, at samme auktionshus har 3 - 4 vurderingsindslag i samme udsendelse, foretaget af lige så mange forskellige vurderingseksperter, h.v.s. at auktionshuset leverer ekspertise og service til DR i størrelsesordenen 40. - 60.000.- blot til én udsendelse, uden at blive afregnet med mere end en togbillet på 1. klasse pr. vurderingsindslag.

Jeg kan iøvrigt ikke forstå, hvordan generaldirektør Kennet Plummer kan påstå, at DR ikke har faste aftaler med nogle, hvad angår udsendelsen, når DR har et fast tilbud på deres hjemmeside som nævnt - her må da være indgået en aftale af en eller anden art. En medarbejder ved udsendelsen har da også tidligere udtalt, at man slet ikke kunne lave udsendelsen uden Bruun Rasmussens deltagelse.

Nyhedsdirektøren skriver yderligere, at DR har haft kontakt til Lauritz.com, Bruun Rasmussen, Ellekilde og Svendborg Auktioner, og at de, som dækker minimum 80% " er dækkende for langt hovedparten af branchen ". Forstået således, at deres udsagn derfor står til troende. Her tilsidesætter nyhedsdirektøren almindelig civiliceret retspraksis ved at lade flertallet afgøre, hvad der er rigtigt og hvad der er forkert, og jeg står undrende overfor det faktum, at nyhedsdirektøren ikke også oplyser, at DR har haft kontakt til direktør Ole Steen Christensen fra Hørsholm auktioner, som klart har afvist DRs og Auktionslederforeningens påstand som det rene vrøvl. Iøvrigt tror jeg, at DR kan få kommunikationsdirektør Sebastina Lerche til at for-

tælle DR alt, hvad de gerne vil høre, så længe han blot kan bevare Bruun Rasmussens dominans som leverandør af vurderingsekspertes til udsendelsen. Ved en selskabelig sammenkomst efter Bruun Rasmussens sidste ordinære bogauktion fortalte kommunikationsdirektøren mig og andre antikvarboghandlere, at han var irriteret over og stærkt utilfreds med, at han ikke længere var ene hane i gården, når det drejer sig om vurderinger af bøger for DR, men nu må dele pladsen med Søren Vangsgaard og Christian Kaaber, begge fra Vangsgaards Antikvariat. Det må dog have været en trøst for ham, at det var ham, der, iflg. Nicolai Nottelmann, som periodevis er tilknyttet Vangsgaards antikvariat, fik mulighed for at pege på de 2 antikvarboghandlere. Når man dertil tilføjer, at de 3, iflg. Søren Vangsgaard, har et mangeårigt venskab bag sig, behøver man ikke noget professorat i nepotismens ædle kunstart for at finde ud af, hvilken vej kagedåsen går, når Bruun Rasmussen fordeler den del af den enorme mængde henvendelser, auktionshuset får på grund af deres deltagelse i udsendelsen, som de ikke selv ønsker at tage sig af. En medarbejder hos Bruun Rasmussen har fortalt mig, at auktionshuset har en person ansat, som udelukkende tager sig af henvendelser, der kommer herfra.

Nyhedsdirektøren har med sit brev bekræftet min påstand om, at DR i mange år gratis har modtaget ekspertsbistand, som andre har måtte betale for, hvorfor min påstand om, at udsendelsen "Hvad er det værd" er en sponsoreret udsendelse, er korrekt, hvilket er i klar modstrid med loven, og derfor skal stoppes straks, eller også må ekspertpanelet udskiftes med eksperter, der ikke på nogen måde kan drage økonomiske fordel af at levere gratis service til DR.

Som situationen er nu med udsendelsens stærkt konkurrenceforvridende islæt, truer den direkte nogle erhvervsdrivende på deres eksistensgrundlag."

Radio- og tv-nævnets vurdering

Radio- og tv-nævnet har i henhold til § 44, stk. 1, nr. 1, i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed jf. lovbekendtgørelse nr. 506 af 10. juni 2004 behandlet sagen på sit møde den 22. november 2006 og skal udtale:

Peter Grosell har ved brev af 21. december 2005 indgivet en klage til Radio- og tv-nævnet med påstand om ulovlig sponsorering af udsendelsen "Hvad er det værd?" udsendt på DR1.

Som påberåbt dokumentation for sin påstand har han vedlagt en regning på 3500 kr. fra Bruun Rasmussens Kunstauktioner for en vurdering af en varighed på ca. to timer foretaget i København. Han sammenligner denne vurdering med vurderinger foretaget i programmet "Hvad er det værd?", hvor vurderingsekspertter fra Bruuns Rasmussens Kunstauktioner m.fl. blandet andet vurderer hele hjem. Peter Grosell mener, at en vurdering af fx et helt hjem er mere omfangsrig end den vurdering, som regningen på 3500 kr. repræsenterer, og at vurderingerne, som DR får foretaget, ikke under normale omstændigheder er gratis. Det er på baggrund heraf Peter Grosells opfattelse, at auktionshusene er sponsorer for programmerne "Hvad er det værd?" eller, at programmerne indeholder skjult reklame for auktionshusene.

I henhold til § 26, i bekendtgørelse nr. 1368 af 15. december 2005 forstås ved sponsorering af programmer enhver form for ydelse af direkte eller indirekte tilskud til finansieringen af radio- og fjernsynsprogrammer, herunder tekst-tv-sider, fra en fysisk eller juridisk person, der ikke selv udøver virksomhed ved udsendelse eller produktion af radio- eller fjernsynsprogrammer, film, fonogrammer m.v., med henblik på at fremme den pågældendes navn, mærke (logo), image, aktiviteter eller produkter.

Det afgørende er således, om vurderingerne, som DR vederlagsfrit får foretaget i programmerne "Hvad er det værd?" sædvanligvis er vederlagsfrie, eller om DR får en ydelse, som andre skal betale for. I sidstnævnte tilfælde vil der være tale om et indirekte tilskud til produktionen og dermed et sponsorat.

DR anfører i sit hørings svar af 14. marts 2006, at DR ikke har indgået sponsoraftaler i forbindelse med produktionen og udsendelsen af "Hvad er det værd?", og at vurderingerne, som DR får foretaget, normalt er gratis.

DR understøtter sin vurdering ved at henvise til en undersøgelse af praksis på vurderingshonoreringsområdet i auktionsbranchen, som DR ved en rundringning til større aktører i auktionsbranchen i Danmark har foretaget. Aktørerne består af Lauritz.com, Bruun Rasmussen Kunstauktioner, Ellekilde Auktionshus og Svendborg Auktioner. Disse auktionshuse dækker ifølge DR's brev af 3. august 2006 minimum 80 % af auktionsbranchen. Endvidere bekræftes DR's oplysninger om praksis på vurderingshonoreringsområdet af en redegørelse fra Dansk Auktionsleder forening.

Ifølge disse oplysninger sonderer auktionsbranchen mellem "forpligtende vurderinger" og "uforpligtende vurderinger", når det drejer sig om, hvorvidt auktionshusene kræver betaling for en vurdering eller ikke.

"Forpligtende vurderinger" også kaldt "større vurderingsopgaver" er vurderinger af effekter i forbindelse med fx forsikringsager, bodelingssager mv. I disse tilfælde udleveres vurderingen på skrift, og vurderingen har ikke salg som formål. I sådanne vurderinger forlanger auktionshusene et honorar.

"Uforpligtende vurderinger" er vurderinger, hvor ejeren angiver en anden årsag end ovennævnte. Sådanne vurderingspriser bliver udelukkende formidlet mundtligt og disse vurderinger forlanger auktionshusene kun undtagelsesvis honorar for. Vurderingerne kan altså resultere i et salg, men kan alternativt ende med, at ejeren ikke er interesseret i at sælge genstanden eller vælger et andet auktionshus til at forestå salg af genstanden. Vurderingerne kan enten fortages ved, at ejeren indbringer genstanden til auktionshuset eller ved at indsende en mail med et billede af genstanden, men eksperterne besøger også private hjem -typisk, hvis der er flere eller store effekter, der skal vurderes.

DR oplyser, at regningen, som Peter Grosell har vedlagt sin klage, vedrører en skriftlig "forpligtende vurdering" i forbindelse med en boopgørelse, og som beskrevet ovenfor forlanger auktionshusene typisk et honorar for "forpligtende vurderinger". DR mener dermed ikke, at vurderingen, som regningen er betalt for, kan sidestilles med vurderingerne, der foretages i programmet, idet det afgørende er formålet med vurderingen, og om vurderingen leveres mundtligt eller skriftligt.

DR oplyser, at der kun foretages "uforpligtende vurderinger" i programmet "Hvad er det værd?".

Peter Grosell anfører i sit brev af 23. maj 2006, at han telefonisk har fået oplyst af direktør Ole Steen Christensen fra Hørsholm Auktioner og fra adm. direktør fra Museumsbygningens Auktioner Lars Johanneson, at alle vurderinger, hvor der specifikt ikke er tale om et efterfølgende salg, koster penge, hvis der er tale om et tidsforbrug i forbindelse med vurderingen.

DR kommenterer citatet i brev af 3. august 2006, idet DR efter at have gjort sig bekendt med indholdet af Peter Grosells brev har kontaktet Direktør Lars Johanneson fra Museumsbygningens Kunstauktioner, som har op-

lyst, at citatet i Peter Grosells brev er korrekt gengivet, men at citatet er brugt i en forkert kontekst, idet Museumsbygningens Kunstauktioner har samme praksis for vurderinger, som den af DR beskrevne. Endvidere oplyser DR, at DR er vidende om, at enkelte mindre auktionshuse i branchen ikke har samme praksis.

Nævnet finder, at DR samlet set er fremkommet med en troværdig og detaljeret redegørelse, som Peter Grosell ikke i tilstrækkelig grad har givet Nævnet anledning til at betvivle.

Nævnet lægger derfor DR's oplysninger om praksis på vurderingshonoringsområdet i auktionbranchen om forpligtende og uforpligtende vurderinger til grund for sin vurdering. I programmerne sendt henholdsvis den 14. og 21. februar 2006 foretages både vurderinger i et privat hjem og vurderinger i studiet af genstande, som seere har medbragt. Ingen af disse vurderinger er foretaget i forbindelse med forsikrings- eller bodelingssager, og alle vurderingerne er givet mundtligt og ikke skriftligt. Nævnet finder derfor, at vurderingerne hører under betegnelsen "uforpligtende vurderinger", som foretages vederlagsfrit.

Det er derfor Nævnets opfattelse, at DR ikke har modtaget en ydelse, som andre betaler for, hvorfor auktionshusene ikke skal anses som sponsorer.

Det skal herefter vurderes, hvorvidt der forekommer skjult reklame for auktionshusene i programmet "Hvad er det værd?".

I henhold til § 3, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1368 af 15. december 2005 om reklame og sponsoring i radio og fjernsyn skal reklamer klart kunne identificeres som sådanne, således at de i indhold og præsentation adskiller sig fra ordinære programmer. Reklamer i fjernsyn må kun sendes i blokke, som skal placeres mellem programmerne, jf. reklamebekendtgørelsens § 4, stk. 1, 1. pkt.

Tv-reklamer, der udsendes i strid med reglerne, er skjult reklame.

Skjult reklame defineres i artikel 1d i direktiv 89/552 EØF som følgende:

"mundtlig eller visuel fremhævelse af varer eller tjenesteydelser eller af en vareproducents eller en tjenesteydelsesleverandørs navn, varemærke eller aktiviteter i programmer, når fremhævelsen er tilsigtet fra tv-

radiospredningsorganets side i reklame-øjemed og vil kunne vildlede offentligheden med hensyn til arten af denne fremhævelse. En fremhævelse anses navnlig for at være tilsigtet, når den foretages mod vederlag eller lignende betaling.”

Der er altså tre kumulative betingelser, der skal være opfyldt: Fremhævelsen skal være tilsigtet fra tv-radiospredningsorganets side, den skal være i reklame-øjemed og den vil kunne vildlede offentligheden med hensyn til arten af denne fremhævelse.

Da skjult reklame er tilsigtet, kan det i praksis være vanskeligt at skelne mellem skjult reklame og lovlige henvisninger til varer m.v. Kommissionen har derfor i sin fortolkningsmeddelelse om visse aspekter ved bestemmelserne i direktivet om ”Fjernsyn uden grænser” i forbindelse med tv-reklamer (2004/c 102/02), bestemt, at det er berettiget at anvende kriteriet ”uberettiget fremhævelse” af varer eller en virksomheds varemærke eller navn m.v. Det urimelige kan bl.a. ligge i, at den pågældende vare fremhæves på en særlig måde. I den forbindelse skal der tages hensyn til det redaktionelle indhold i udsendelser, disse elementer indsættes i. Hvis en vare fx fremhæves uden berettigelse i forhold til udsendelsens redaktionelle indhold eller på grund af en påvirkning, som det redaktionelle indhold er blevet udsat for i kommercielt øjemed, tyder det på, at der foreligger skjult reklame.

I programmet sendt den 14. februar 2006 optræder tre vurderingseksperter fra henholdsvis Bruun Rasmussens Kunstauktioner, Frederiksberg Auktionshus og Lauritz.com. Alle vurderingseksperterne kildeangives ved tekstmæssig angivelse af navn og auktionshus. Kildeangivelserne står på skærmen i ca. 4 sekunder. Andre medvirkende i programmet kildeangives på samme måde. Ud over den tekstmæssige angivelse nævnes vurderingseksperternes navn få gange af værten eller af andre medvirkende.

I programmet sendt den 21. februar 2006 optræder også tre vurderingseksperter. To af vurderingseksperterne er fra Bruun Rasmussens Kunstauktioner, og den tredje er kun angivet med navn og ikke ved auktionshus. Vurderingseksperterne i dette program kildeangives på samme måde som ovenfor beskrevet.

Det er Nævnets opfattelse, at det forhold, at de medvirkende vurderingseksperter angives med navn og firmanavn, ikke udgør skjult reklame, idet

angivelsen er kort og neutral, sammenholdt med at der er tale om en brugbar oplysning til seerne, som ikke virker unaturlig og kommerciel i forhold til udsendelsens redaktionelle indhold. Der er dermed ikke sket en uberettiget fremhævelse af vurderingseksperternes firmanavne, selvom en sådan angivelse har en vis kommerciel værdi for firmaerne.

Med hensyn til DR's udvælgelse af medvirkende vurderingsekspertter og auktionshuse i programmerne udtaler DR, at redaktionen bag programmet benytter sig af 34 frivillige vurderingsekspertter, som er udvalgt på baggrund af deres individuelle ekspertise, deres evne til at formidle deres viden på tv, samtidig med at de repræsenterer et bredt udsnit af auktionbranchens aktører. Ekspertterne har hvert sit speciale, hvorfor det i høj grad er karakteren af de effekter, som seerne indsender til redaktionen, der styrer, hvilke vurderingsekspertter, der optræder i DRs program, "Hvad er det værd?", og aftaler om medvirkende indgår mundtligt fra gang til gang.

DR har på Radio- og tv-nævnet anmodning vedlagt en oversigt over medvirkende vurderingsekspertter og disses eventuelle auktionshuse i 11 udgaver af programmet "Hvad er det værd?" sendt fra den 6. december 2005 til den 28. februar 2006. Oversigten viser, at 42% af de 43 vurderingsekspertter, der optrådte i programmerne, kom fra Bruun Rasmussen Kunstauktioner. De resterende vurderingsekspertter udgørende 58% kom enten fra andre auktionshuse eller er selvstændige, uafhængige vurderingsekspertter.

Den procentvise andel svarer stort set til den procentvise andel i Radio- og tv-nævnet afgørelse af 17. juni 2004.

"Hvad angår den hyppigere brug af Bruun Rasmussens Kunstauktioner som vurderingsekspert, er det Radio- og tv-nævnets opfattelse, at det, at ca. 40 % af vurderingerne i udsendelserne foretages af Bruun Rasmussens Kunstauktioner, ikke giver anledning til problemer. Grunden hertil er, at Bruun Rasmussens Kunstauktioner er et stort og anerkendt auktionshus, hvorefter det er naturligt, at dette firma vil optræde hyppigere end andre mindre auktionshuse.

..."

Nævnet finder derfor, at den procentvise større andel af vurderingsekspertter fra Bruun Rasmussens Kunstauktioner ikke udgør skjult reklame, idet

kriterierne for udvælgelsen forekommer saglige og ligger inden for DR's redaktionelle frihed.

En vurdering af eventuelle konkurrencemæssige problemstillinger ligger uden for Nævnets kompetence.

På baggrund heraf træffer Radio- og tv-nævnet følgende

AFGØRELSE:

Programmerne "Hvad er det værd?" sendt henholdsvis den 14. og 21. februar 2006 på DR1 er i overensstemmelse med reklamebekendtgørelsens § 3, stk. 1.

Christian Scherfig
formand

/Christina Sigvardt
nævnsssekretær